

PŘEPNI (SE) NA HISTORII: MEDIÁLNÍ HISTORICKOPOLITICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ NA PAMÁTNÝCH MÍSTECH V ČESKO-BAVORSKÉM PŘÍHRANIČÍ, Č. 300

denk.mal digital. Medial gestützte historisch-politische Bildung in der bayerisch-böhmischen Grenzregion

Realizátoři projektu: Univerzita Pasov a Koordinační centrum česko-německých výměn mládeže Tandem, ZČU

Doba realizace: 01/2020–12/2022

Financováno: Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko, Cíl EÚS 2014-2020

Projektová oblast: Plzeňský kraj a Jihočeský kraj (CZ), Horní Falc a Dolní Bavorsko (BY)

Projekt „Přepni (se) na historii“ se věnoval dvěma hlavním historickým linkám: událostem spojeným s otevření hranice v letech 1989/1990 a stopám nacistického teroru v době druhé světové války. Mimo občansko-politický a historický kontext si kladl za cíl také výchovu k demokracii a práci s diverzitou. Všechny vzdělávací aktivity se stejným dílem orientovaly na účastníky z Čech a Bavorska a odehrávaly se na obou stranách hranice v obou jazycích. Důležitým prvkem a cílem aktivit bylo hlavně společné setkávání, sdílení zkušeností, získávání interkulturních a jazykových kompetencí a navazování nových kontaktů.

Praktické nástroje pro zájemce o historii

Kromě **didaktických materiálů pro výuku** regionálních dějin česko-německý: <https://www.uni-passau.de/cz/prepnisenahistorii/mediateka> tým zpracoval **online mapu památných míst**: <https://www.uni-passau.de/cz/prepnisenahistorii/mapa-pomniku> a **tištěnou mapu vybraných pomníků v česko-bavorském příhraničí**: <https://www.tandem-org.cz/eshop>

A kdo chce, může se vydat po stopách holocaustu v Plzni. Pomocí **interaktivní aplikace „Příběhy lidí a míst“** si projdete zajímavá místa, plníte úkoly a poznáte na konkrétních příkladech osudy plzeňských Židů, jak se jim žilo za okupace: <https://www.hry.zazijplzen.eu/>. Aplikace vznikla díky spolupráci s projektem Zažij Plzeň!

O projektu v kostce

Vzdělávací aktivity projektu směřovaly na tři cílové skupiny: studenty Západočeské univerzity v Plzni a Pasovské univerzity, studenty středních škol i víceletých gymnázií a pedagogy. A jak zdůrazňuje ředitelka Tandemu Lucie Tarabová v souladu s krédem organizace: „Na všech jeho výstupech je nejcennější to, že vznikají díky skutečně těsné spolupráci účastníků z Čech a Německa, kdy studenti univerzit, středních i základních škol se svými pedagogy pracují vždy ve smíšených skupinách.“

Pro univerzitní studenty jsme realizovali dva celosemestrální semináře, které probíhaly paralelně na obou univerzitách. Uskutečnily se v zimních semestrech v roce 2020/20 a 2021/22. Celkem se jich účastnilo 37 studentů (15 CZ, 22 DE). Lektoři vyučovali současně v obou skupinách prostřednictvím online přenosů a důležitou roli hrála interaktivní cvičení pro výuku dějepisu ve smíšených česko-německých týmech. Součástí semináře byly společné exkurze do česko-německého pohraničí, kde se studenti osobně potkali k další spolupráci na vybraných úkolech.

Multimediální blokové semináře jsme uskutečnili dva, v březnu 2021 k tématu Otevření hranice v letech 1989/90 a v dubnu 2022 k tématu Život Židů v česko-bavorském pohraničí. Celkem se zúčastnilo 30 studentů (16 CZ, 14 DE). V průběhu čtyř dnů se studenti účastnili workshopů, přednášek a interaktivních exkurzí, aby nasbírali materiál a znalosti. Následně je využili pro společnou tvorbu krátkých videí v česko-německých skupinkách.

Na exkurze, tzv. výpravy po zaniklých obcích v česko-bavorském příhraničí jsme se se studenty vyjeli celkem třikrát. Studenti se v jazykově smíšených skupinách zabývali tématem nuceného vysídlení Němců z příhraničí a pozůstatky železné opony, putovali jsme po kraji, navštívili rozhledny, muzea a potkali se s pamětníky. Zúčastnilo se celkem 57 studentů (26 CZ, 31 DE)

Získané kompetence – co se studenti naučili: získali znalosti o regionální historii, digitální know-how, jazykové a interkulturní kompetence. Vytvořili společně vysvětlující videa a multimediální příběhy založené na metodě storytellingu.

Největší odměnou a motivací je pro nás okamžitá zpětná vazba od účastníků konkrétních aktivit. Vidíme jejich zájem spolupracovat ve smíšených skupinách, poznávat se navzájem, zájem a nadšení pro témata, která jim přinášíme.

Co mi přinesl seminář:

I když byl online, přišlo mi, jako bych byla s lidmi doopravdy, což bylo super. Bavila mě spolupráce s ostatními, vymýšlení příběhů a dělání rozhovorů i videa.

Nové znalosti ohledně animace, přátelství a dobrou náladu. ☺

Zkušenosti, nové známosti a dobré vzpomínky.

CO mi přinesla spolupráce s kolegy z druhé strany hranice:

Radost, nové přátele, zajímavé zkušenosti a vidění věcí z jiné perspektivy.

Splnil seminář moje očekávání:

Byl moc zajímavý, co se týče nových informací, které jsem se dozvěděla a naučila, a také skvělý díky přátelským lidem, kteří do všeho šli naplno. Seminář předčil moje očekávání, protože ačkoliv byl online, bavilo mě to a mělo to smysl, takže jsem nelitovala času stráveného před obrazovkou.

Upřímně mé očekávání nesplnil, jelikož jsem čekal, že se zde budu nudit a nic se nenaučím, ale opak je pravdou a bylo to super a naučil jsem se spoustu nových věcí a nenudil jsem se.

Pro učitele zejména středních škol a gymnázií jsme realizovali cyklus tří jednodenních vzdělávacích seminářů na téma „Pomníky obětem nacistického teroru a digitální média ve výuce dějepisu a dějepisných projektech“ a jeden dvoudenní seminář na téma „Pomníky připomínající oběti pochodu smrti ve Volarech a tvorba vysvětlujících videí (tzv. explainity video)“. Celkem se účastnilo 66 učitelů (37 CZ, 29 DE). Jejich cílem bylo podpořit učitele a učitelky v zapojení přeshraniční regionální historie do vyučování, osvojit si používání moderních technologií a vyzkoušet si mediální a digitální možnosti výuky a poznat práci s mládeží na památných místech. Při setkání jsme kladli velký důraz na možnost nahlédnout na dějinné události z více perspektiv a navázání česko-německé spolupráce učitelů.

Každý seminář měl specifické zaměření, které zahrnovalo interaktivní exkurze k pomníkům, stejně jako úvod do digitálních výukových postupů k danému tématu. Navštívili jsme Plzeň, Pasov, věnovali si tématu Buchenwaldského vlaku smrti.

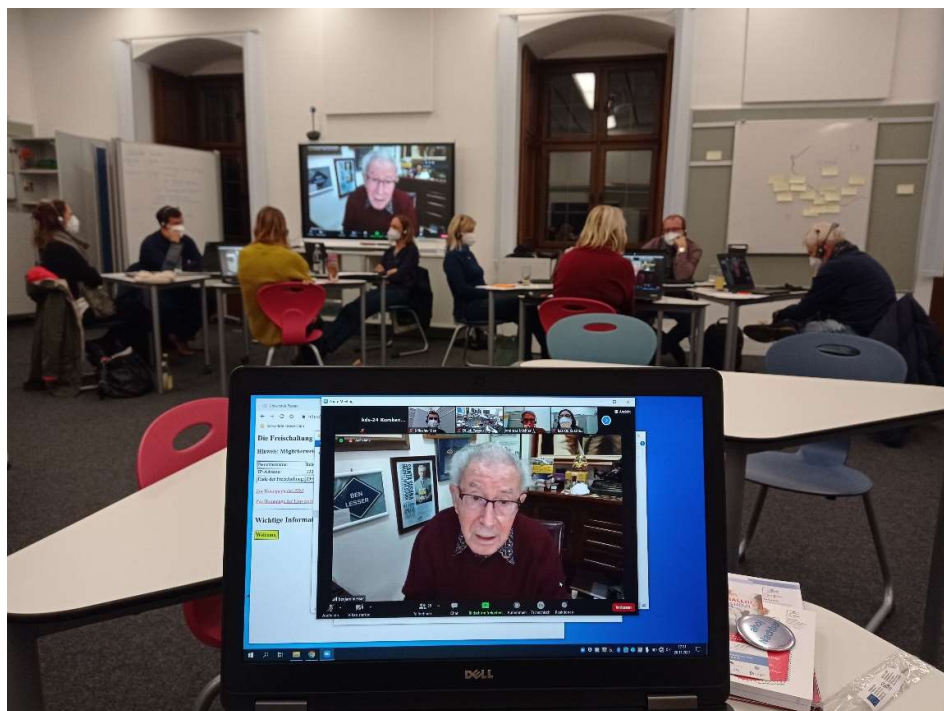
Důležitou součástí našeho projektu byla práce s pamětníky. Protože pamětníků pochodů smrti rychle ubývá, měla by moderní výuka dějepisu více pracovat s novými metodami zprostředkování. Proto jsme připravili další téma školení, Volarský pochod smrti, digitální zpracování tématu formou vysvětlujících videí. Účastníci si pod vedením mediálního kouče vytvořili tzv. „vysvětlující videa“ tématu pochodu smrti.

Splnil seminář vaše očekávání:

Rozhodně splnil! Jak po stránce obsahové, kdy jsem se dozvěděla spoustu nových věcí, tak i po stránce sociální. Získala jsem zde mnoho nových kontaktů a poznatků od ostatních kolegů.

Naprosto přílišná očekávání jsem neměla, ale zaujalo mne téma a nechala se mile překvapit. Servis, přednášející, výborná příprava, bonusem byli milí účastníci.

ANO, velmi přínosný – kolektiv, zabezpečení, náplň, intenzivní zážitek, mnoho podnětů pro další práci!

Projektové dny se studenty středních škol. Mladí lidé žijící v příhraniční znají hranici jako místo, kde se setkávají dvě země. Představa, že ještě před třemi desetiletími zde kvůli hraničním zátarasům a přísným pravidlům pro přeshraniční

styk nedocházelo k téměř žádným kontaktům, je pro ně velmi vzdálená. Během školních projektových dnů „Hranice, otevři se!“ se žáci zabývali společnou historií regionu před, během a po otevření železné opony. Setkali se s pamětníky těchto událostí a zajímali se o tehdejší a současnou podobu hranice. Prostřednictvím skupinové práce a uměleckých aktivit se seznámili s osudy místního obyvatelstva. K otevření hranice následně navrhli vlastní pomníky, o kterých pak diskutovali s místními politiky. Projektových dní se v říjnu 2022 účastnili žáci z gymnázia J. Š. Baara v Domažlicích a gymnázia Bad Kötzing. Na jaře následujícího roku se k česko-německé spolupráci potkali žáci z Gymnázia v Prachaticích a gymnázia v Untergriessbachu. Celkem se účastnilo 82 žáků (40 CZ, 42 DE) a 9 učitelů (5 CZ, 4 DE).

Kromě úžasné zpětné vazby ze strany účastníků a jejich aktivnímu zapojení se do projektových dnů, si velmi vážíme odvahy a entusiasmu škol a jejich vyučujících, kteří se třídami vyjeli i v době, která byla ztížená covid opatřeními a různými tlaky ve společnosti s tím souvisejícími. Rozhodně zde s hrdostí představujeme nově vzniklý pomník „I ty otevři své hranice“, jehož návrh vznikl právě díky výše uvedené spolupráci žáků z Domažlic a Bad Kötzing. Najdete ho?

Hranice, otevři se!

Nebylo to super jen kvůli tomu, že nebyla škola, ale celkově. Byli jsme teda unavení a možná bychom ocenili více pauz, i kvůli lepšímu seznámení se studenty, ale na druhou stranu jsme se zase nenudili.

Děkuji, že jsem se mohla zúčastnit a těším se na další setkání.

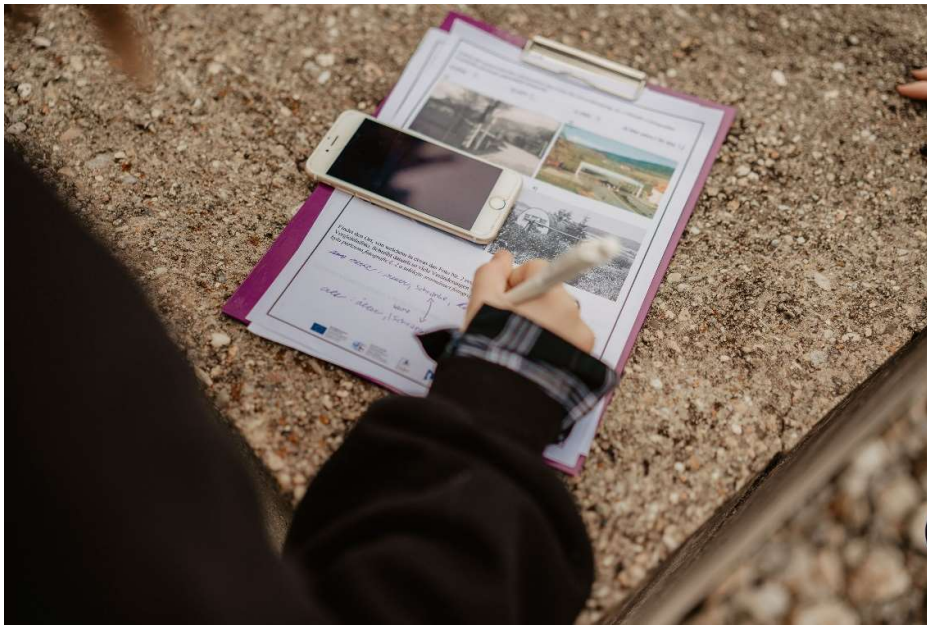
Nové přátelství, zlepšení komunikace, částečně odbourání strachu z mluvení.

Získali jsme spoustu nových důležitých informací, které je třeba šířit dál. Získala jsem mnohem větší přehled zejména v pohledu na situaci ohledně železné opony a celkově období konce 20. století.

Poznala jsem nové lidi a jejich pohled na svět.

Děkuji, že jsme se mohli zúčastnit. Bylo to pro nás přínosné!

Cítím větší sounáležitost a hrdost na to, že bydlím vlastně takový kousek od našich přátel Němců. Do budoucna se snad nebudu tolik bát rozvíjet komunikaci s neznámými lidmi.

V projektu „Přepni (se) na historii“ měli žáci možnost společně se svými vrstevníky ze sousední země navštívit a prozkoumat místa spojená s nacistickými zločiny a seznámit se s osudy obětí nacistického teroru. Během školních projektových dnů „Flossenbürg mýma očima“ žáci v česko-německých skupinách prozkoumávali areál bývalého koncentračního tábora prostřednictvím výpovědí pamětníků, přeživších bývalých vězňů, měli možnost poznat osudy konkrétních lidí, dozvídali se o informacích o každodenním životě v táboře, nucených pracích a systematické degradaci lidských bytostí. Formou interaktivních workshopů sami mohli zažít, co je to občanská odvaha, co ji brzdí a podporuje. Jakým způsobem se proměnil pohled žáků v průběhu projektu, reflektovali a sdíleli v česko-německých skupinách nejen formou diskuzí, ale také pořízením fotografií se závěrečnou prezentací. Na projektových dnech se společně potkali v září 2022 žáci z gymnázia ve Vimperku a Waldkirchenu. V říjnu do Flossenbürgu vyjeli žáci SPŠ Stavební v Plzni a gymnázia Cham. Celkem se účastnilo 84 žáků (43 CZ, 45 DE) a 4 učitelé (2 CZ, 2 DE).

Program vznikl a byl realizován ve spolupráci s vzdělávacím centrem Památníku koncentračního tábora Flossenbürg.

Flossenbürg mýma očima:

Co mi přinesla spolupráce se studenty z druhé strany hranice?:

Nové kamarády ze zahraničí – zjištění nových slov v angličtině, trochu lepší porozumění němčině, nové kamarády. Spolupráci, jazyk, nové znalosti a kamarády. Pochopil jsem, jak němečtí studenti nahlíží na téma 2. světové války, seznámil jsem se zajímavými lidmi.

Nové přátele a procvičení jazyků, zlepšení komunikace v cizím jazyce, spřátelení. Bylo to zábavné.

Poznala jsem nové lidi a naučila se trochu cizímu jazyku. Lepší jazyk a kamarády.

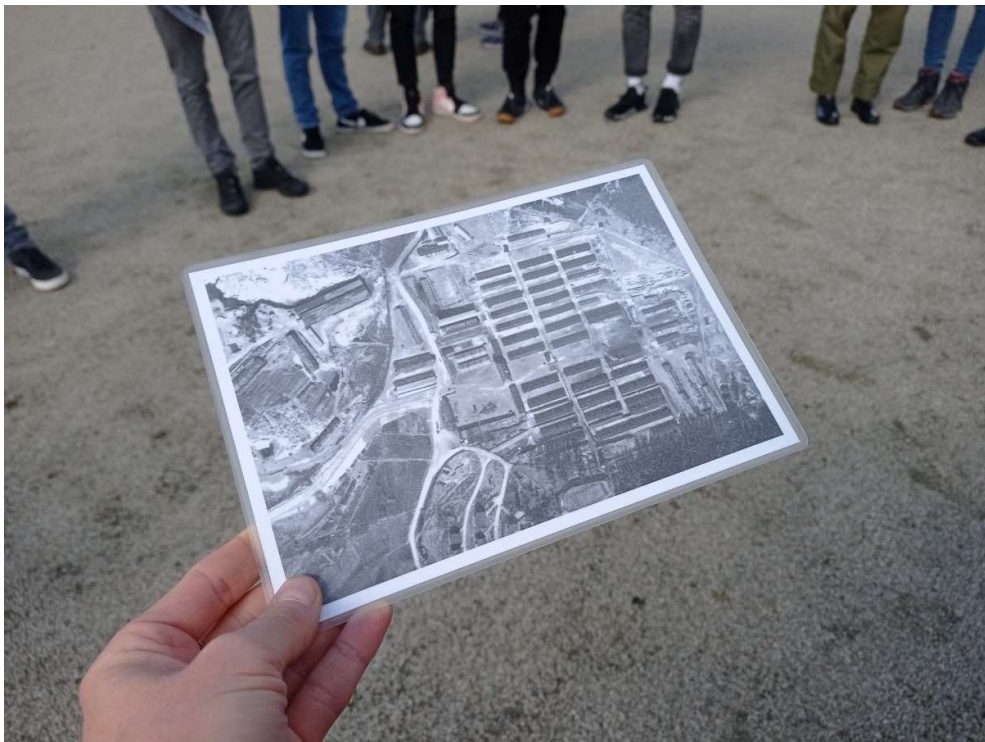
Jsem rád, že jsem se mohl zúčastnit tohoto projektu, v podstatě neměl chybu.

Bylo to fajn. Milé zpestření výuky dějepisu.

Bylo to skvělé, dozvěděl jsem se spoustu informací o Flossenbürgu.

VÝSTUPY projektu:

HLAVNÍ VÝSTUPY:

Celosemestrální a multimediální blokové semináře pro studenty ZČU a Univerzity Pasov

Exkurze na vybraná místa v česko-bavorském příhraničí pro studenty ZČU a Univerzity Pasov

Projektové dny pro žáky a studenty SŠ z příhraničního regionu

Semináře pro pedagogy z Čech a Bavorska napříč všemi stupni vzdělávání

Multimediální materiály pro výuku regionální historie na webu projektu

Digitální a tištěná mapa památných míst v česko-bavorském příhraničí

Další informace:

Specializované stránky projektu „Přepni se na historii“: www.prepnisenahistorii.cz a v němčině na www.denkmaldigital.de

Aplikace Příběhy lidí a míst – Plzeň a holocaust: <https://www.hry.zazijplzen.eu/>

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

**Europäische Union
Evropská unie**
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj